

MINISTER ZDROWIA

MZ-ZP-Ś-024-27684-1/DW/13

Warszawa, 2013 - 10 - 10

Pani

Jolanta Chelmińska

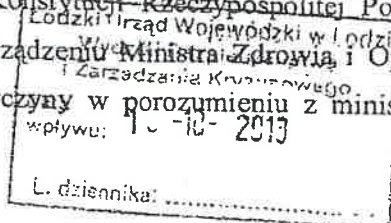
Wojewoda Łódzki

Szanowne Pani Wojewodo!

W odpowiedzi na pismo z dnia 23 września 2013 r. znak: ZK.III.6310.11.2013 dotyczące problemów związanych z wystawianiem kart zgonu, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższego.

Osobą uprawnioną do stwierdzenia zgonu, zgodnie z art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. z 2011 r. Nr 277, poz. 1634, z późn. zm.) jest lekarz, na podstawie osobiście wykonanych badań i ustaleń, z zastrzeżeniem sytuacji określonych w odrębnych przepisach. Uprawnienie to znajduje odzwierciedlenie w przepisie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687, z późn. zm.) oraz w przepisach rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 3 sierpnia 1961 r. w sprawie stwierdzenia zgonu i jego przyczyny (Dz. U. Nr 39, poz. 202) wydanego na podstawie art. 11 ust. 3 ww. ustawy. Zgodnie z ww. przepisami, zgon i jego przyczyna powinny być ustalone przez lekarza, leczącego chorego w ostatniej chorobie. Stwierdzenie zgonu i jego przyczyny powinno nastąpić w drodze oględzin, dokonywanych przez lekarza lub w razie jego braku przez inną osobę, powołaną do tej czynności przez właściwego starostę, przy czym koszty tych oględzin i wystawionego świadectwa nie mogą obciążać rodziny zmarłego. Natomiast, jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że przyczyną zgonu było przestępstwo, w takim wypadku kartę zgonu wystawia lekarz, który na zlecenie sądu lub prokuratora dokonał oględzin lub sekcji zwłok.

Nie ulega wątpliwości, że art. 11 ust. 2 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych, nakłada na starostów określony obowiązek. W piśmiennictwie przyjmuje się, że jest to zadanie własne samorządu powiatowego. Gdyby przyjąć ten pogląd, to cytowany przepis ustawy pozostaje w zgodzie z art. 166 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W takim przypadku również nieokreślenie w rozporządzeniu Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej w sprawie stwierdzenia zgonu i jego przyczyny w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw

finansów publicznych zasad pokrywania wydatków związanych z wykonaniem oględzin przez osobę, o której mowa w art. 11 ust. 2 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych nie powinno stanowić przeszkody dla wykonania wspomnianego obowiązku ustawowego. Podkreślenia wymaga, że omawiany obowiązek został nałożony na starostów z dniem 1 stycznia 1999 r. ustawą z dnia 24 lipca 1998 r. *o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa* (Dz. U. Nr 106, poz. 668).

Odnosząc się do kwestii związanej z wzywaniem zespołów ratownictwa medycznego do stwierdzenia zgonu w przypadku znalezienia zwłok w miejscu publicznym, uprzejmie informuję, że zespoły ratownictwa medycznego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 8 września 2006 r. *o Państwowym Ratownictwie Medycznym* (Dz. U. Nr 191, poz. 1410, z późn. zm.) podejmują medyczne czynności ratunkowe w warunkach pozaszpitalnych. Medyczne czynności ratunkowe są świadczeniami opieki zdrowotnej udzielanymi przez zespół ratownictwa medycznego w celu ratowania osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego. Przez stan nagłego zagrożenia zdrowotnego należy rozumieć stan polegający na nagłym lub przewidywanym w krótkim czasie pojawieniu się objawów pogarszania zdrowia, którego bezpośrednim następstwem może być poważne uszkodzenie funkcji organizmu lub uszkodzenie ciała lub utrata życia, wymagający podjęcia natychmiastowych medycznych czynności ratunkowych i leczenia (art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 8 września 2006 r. *o Państwowym Ratownictwie Medycznym*). Z powyższego wynika, iż zespoły ratownictwa medycznego nie mogą być dysponowane wyłącznie w celu stwierdzenia zgonu.

Natomiast należy przyjąć, że w przypadku, gdy w trakcie udzielania medycznych czynności ratunkowych, zespół ratownictwa medycznego podejmie decyzję o odstąpieniu od bezskutecznej resuscytacji krążeniowo-oddechowej, stwierdzenie zgonu i wypełnienie karty zgonu leży po stronie lekarza, o ile wchodzi on w skład zespołu ratownictwa medycznego. W sytuacji, kiedy zgon nastąpił w specjalistycznym środku transportu sanitarnego i brak jest w składzie zespołu ratownictwa medycznego lekarza, który mógłby stwierdzić zgon, zasadne wydaje się dowieszenie pacjenta, co do którego zachodzą przyczyny uzasadniające stwierdzenie zgonu, do podmiotu leczniczego, do którego zmierzał zespół ratownictwa medycznego. Wówczas mają zastosowanie przepisy odnoszące się do obowiązku tego podmiotu określone w art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. *o działalności leczniczej* (Dz. U. z 2013 r. poz. 217). Na ich podstawie podmiot leczniczy

wykonyjący działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne jest obowiązany w razie śmierci pacjenta:

- a) należycie przygotować zwłoki poprzez ich umycie i okrycie, z zachowaniem godności należącej osobie zmarłej, w celu ich wydania osobie lub instytucji uprawnionej do ich pochowania, o której mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 1959 r. *o cmentarzach i chowaniu zmarłych*,
- b) przechowywać zwłoki nie dłużej niż przez 72 godziny, licząc od godziny, w której nastąpiła śmierć pacjenta.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że w dniu 12 września 2013 r. na posiedzeniu Komisji Administracji i Cyfryzacji oraz Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej odbyło się pierwsze czytanie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych, wobec którego Minister Zdrowia został zobowiązany do opracowania stanowiska Rządu.

W związku z powyższym, w przypadku wyrażenia pozytywnego stanowiska Rządu, w trakcie postępowania ustawodawczego będzie możliwość zgłoszenia propozycji zawierających rozwiązania merytoryczne odnośnie przepisów, które w dotychczasowym brzmieniu budzą wątpliwości interpretacyjne lub wymagają doprecyzowania, w szczególności w zakresie podmiotów uprawnionych do stwierdzania zgonu i wystawiania kart zgonu. Ponadto Główny Inspektor Sanitarny, który został upoważniony przez Ministra Zdrowia do opracowania i prowadzenia prac legislacyjnych nad projektem nowej ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych, rozpoczął prace nad wstępnym projektem regulacji, która całościowo unormuje zarówno tematykę stwierdzania zgonu i jego przyczyny, jak również kwestie finansowania związanych z tym kosztów.

Z
pouczenia

Z upoważnienia
MINISTRA ZDROWIA
PODSEKRETARZA STANU
Igor Radziejewicz-Winnicki